

Tekst: Søren Flott
Foto: Lasse Hyldager

GRÆNSELØS VIDEN

SAMARBEJDE MELLEM FORSKERE, VIRKSOMHEDER OG MYNDIGHEDER PÅ TVÆRS AF DEN DANSK-TYSKE GRÆNSE ER STADIG I SIN VORDEN, MEN POTENTIALET ER STORT.

På Institut für Klinische Molekularbiologie ved universitetet i Kiel er professor Philip Rosenstiel og hans medarbejdere i stand til at identificere genetiske forandringer i menneskers DNA med en hastighed, der for bare få år siden var utænkelig.

Langt de fleste af mutationerne i DNA er harmløse, men nogle af dem medfører alvorlige sygdomme som f.eks. kræft hos de mennesker, der bærer det eller de pågældende gener.

Og her kommer Institut for Molekylær Medicin på Syddansk Universitet ind i billedet. Her arbejder professor Jan Mollenhauer og hans team nemlig på at lokalisere netop de forandringer i generne, som gør folk syge.

– Ved vi, hvilke forandringer en person har i sine gener, vil vi kunne forudsige sygdomme og sætte ind med en langt tidligere indsats end i dag, forklarer Jan Mollenhauer.

Forskerholdene i Kiel og Odense har for nylig fået seks mio. kr. i støtte fra Interreg 4A-programmet Syddanmark-Schleswig-K.E.R.N. via finansiering fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, så de to systemer, de to hold arbejder med, fremover vil kunne "tale sammen" og dermed effektivisere forskningen.

Initiativ fra Videnregion

– Jeg kendte naturligvis til det arbejde, mine kolleger i Kiel var i gang med, men uden Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein var det aldrig blevet til noget, for det var dem, der gjorde opmærksom på muligheden for at få EU-støtte til projektet, fortæller Jan Mollenhauer.

Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein blev oprettet i 2009 som et formaliseret samarbejde mellem syv forskellige

vidensinstitutioner på hver sin side af den dansk-tyske grænse, og netop rollen som katalysator for konkrete projekter er et af hovedformålene for sekretariatet, der holder til på SDU i Odense.

– Syddanmark og Schleswig-Holstein står over for de samme udfordringer, så derfor står udvikling gennem viden i centrum både nord og syd for grænsen, siger Philipp Ostrowicz, som sammen med sin kollega, Kristine Benz, bemande sekretariatet. Men det kræver, at forskere og erhvervsliv lærer hinanden at kende.

Katalysator

– Der var naturligvis samarbejde på tværs af grænsen, før Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein blev etableret, men det afhang af enkeltpersoner. Vi forsøger at opbygge et stærkt netværk, som kan leve sit eget liv, forklarer Kristine Benz.

Hun og Philipp Ostrowicz har det overblik, som den enkelte virksomhed eller den enkelte forsker kan have svært ved at opnå i en travl hverdag, og de har derfor mulighed for at virke som katalysator for nye netværk, konferencer, videndeling eller ideer til konkrete projekter, der har brug for støtte for at blive til virkelighed.

– Vi kender de forskellige parter, så ofte ringer forskerne til os med en ide og spørger, om vi kender nogen, der kan være interesseret i et samarbejde, fortæller Kristine Benz.

Fordelen for forskere og virksomheder i Region Syddanmark er, at deres netværk nemt og effektivt spredes til uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet syd for grænsen, hvor et givtigt samarbejde måske gemmer sig, uden at nogen af parterne er klar over det.

Hvad er vi gode til?

Det lyder nemt, men det er faktisk en stor udfordring.

Sammenligner man med Øresundsregionen – hvor befolkningsgrundlaget er meget større, og hvor der er flere forskere og virksomheder, der lever af højtspecialiseret viden – må Region Syddanmark og Schleswig-Holstein i endnu højere grad prioritere, fordi ressourcerne er langt mere begrænsede.

– Vi må se på, hvor vi er særligt stærke her i regionen, hvis vi skal finde de projekter, der giver mulighed for vækst i hele regionen, siger Philipp Ostrowicz.

Et eksempel er de såkaldte clean rooms, hvor forskere arbejder med nanoteknologi. SDU råder over et i Sønderborg, men der findes også et ved universitetet i Kiel. Er det ene clean room optaget, vil en virksomhed måske kunne samarbejde med det andet – eller måske passer virksomhedens projekt endda ind i den forskning, som bedrives i enten Kiel eller Sønderborg.

På samme måde har Region Syddanmark og Schleswig-Holstein fælles interesser på områder som offshore-industrien og velfærdsteknologi, hvor såvel forskere, virksomheder og offentlige institutioner kan lære af hinanden.

Grænse? Hvilken grænse?

En anden udfordring, som Philipp Ostrowicz og Kristine Benz er stødt på, er kulturforskelle. Selv om Region Syddanmark og Schleswig-Holstein er naboer, orienterer både danskere og tyskere sig ofte mod henholdsvis nord og syd, når de skal finde samarbejdspartnere.

Og når de finder sammen på tværs af grænsen, må de ofte overvinde forskellige måder at arbejde på.

– Der må vi sætte ind allerede over for de studerende. For dem skal det være helt naturligt at hoppe frem og tilbage over grænsen, hvis de vil have den bedste uddannelse, siger Kristine Benz.

– Målet er, at samarbejdet bliver automatisk, så vi får én region, der fungerer af sig selv, når det gælder forskning og uddannelse

Philipp Ostrowicz, Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein

Ny medicin – og nye arbejdspladser

For de to professor Jan Mollenhauer i Odense og professor Philip Rosenstiel i Kiel har samarbejdet indtil videre betydet, at de to forskerhold sammen kan bevæge sig op i verdenseliten – ikke mindst fordi Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein har hjulpet med de ansøgninger, som resulterede i millionbeløbet fra EU.

– Vi har med andre ord kunnet koncentrere os om den videnskabelige del af projektet, siger Jan Mollenhauer.

Håbet er, at de to forskerhold kan udvikle nye, individuelle behandlingsformer, som kan angribe kræftceller langt mere effektivt.

Og på længere sigt vil det måske ikke udelukkende komme kræftpatienter til gode, men også de virksomheder – og dermed medarbejdere – som skal omsætte forskernes viden til medicin.

Der Traum

PÅ LANG SIGT DRØMMER REGIONSDIREKTØR MIKKEL HEMMINGSEN OM ET FÆLLES EURO-PÆISK GRÆNSEUNIVERSITET. MÅLET SKAL NÅS GENNEM ET KONSTANT TÆTTERE SAMARBEJDE.

– Hvilke ambitioner har Region Syddanmark i forhold til samarbejdet om uddannelse og forskning på tværs af grænsen?

Region Syddanmark har et ønske om at etablere et sammenhængende uddannelses- og forskningssamarbejde på højt niveau, der kan understøtte det syddanske erhvervsliv med relevante forskningsmiljøer og kandidatproduktion.

– Hvordan skal Region Syddanmark opfylde ambitionerne?

Dels ved at udbygge Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein til et virtuelt universitetssamarbejde med fælles uddannelsesenheder på relevante områder, dels ved at skabe et stærkt politisk og erhvervsmæssigt samarbejde mellem Syddanmark og Schleswig-Holstein. Samtidig skal vi turde udvælge områder, man særligt vil satse på.

– Hvad er de største udfordringer i den forbindelse?

At skabe fælles fodslag og koordination mellem flere uafhængige parter i to lande med forskellige systemer og at skabe økonomi til at lave fælles tiltag. En udfordring er også at skabe kritisk masse på udvalgte forskningsområder.

– Hvad kan Region Syddanmark gøre for at overvinde udfordringerne?

Vi kan gennem analyser belyse potentiale og udfordringer og sikre politisk opbakning fra både Danmark og Tyskland på alle relevante niveauer. Via EUs regionale støttemuligheder kan vi understøtte finansieringen af udvalgte satsningsområder og en fælles organisering, og så kan vi som offentlig myndighed bidrage til at løse de praktiske og juridiske problemer, der måtte opstå.

– Hvad er drømmescenariet for Region Syddanmark på lang sigt?

At der etableres et europæisk grænseuniversitet med fælles forskningsgrupper og undervisningsenheder af høj international klasse, og at det universitet sikrer udviklingen af stærke vidensvirksomheder i Syddanmark og Schleswig-Holstein.